

bania edo **baná**. «país que tiene diferentes mares o mejor que divide los mares». **Cádiz**, berak diño: «Así Caieta y Cádiz (nuestros marineros por tradición constante dicen Caiz sin **d** y esta letra redundante) tienen una misma significación, esto es sitio de puerto marítimo». **Betis** da «cosa que baja profundamente». **Asturias** «agua que sale entre peñas». **Sevilla** «ciudad de puente» ***Suvillia**. **Castilla** bitara erabagiten dau «país o población de gente nueva o de jóvenes en existencia o habitación» ***Gaztillia**; edo «pueblo de malos pícaros» ***Gaiztoillia**. Onelan eun eta berreun eta geiago ditu. Zer esaten dozue zuek? Entzun beintzat Mogel-en liburu ori «La Historia y Geografía de España ilustradas por el Idioma Vasconce» argitaratu eban Justo Garate jaunak zer diñoan itzaurrean: «Este trabajo dará una prueba más de la perspicacia e imparcialidad a la par que buen carácter —ori bai egia da— de nuestro admirado párroco de Marquina. Dado que fué escrito hacia 1800, apenas conceptúo necesario precaver contra sus errores panvasquistas.» Len esan dodana «de buen carácter» ori egia da. **Peru Abarka** irakurriaz irakurleak artzen dau andik, eztakit zelan, argitasun meetxu bat, epeltasun beroa ta baketasun bat, baketasun samur bat. Ezta istillari gure Mogel, naiz bere eretxia ez bardiña izan. Gogo onekoa zan biotz onekoa ta argia zalako. Orain be gure artean Mogel-en adibide antzekoak ikusten doguz liburuetan, olako etimolojiak. Baiña zerbait aurreratu dala esan geinke ensaio-etimologian eta bestetan be. Ez baiña arroak izan. Jakituria apurka apurka doa geituz. Alan Mogel-en irudiak diñosku: Guztietan jakitun ezpanintzan euskalzalea eta langillea beti izan nintzan.

Gorostiaga jaunak bukatuta Arruza jaunak du aldia eskatuta eta orri batzuek irakurtzen ditu:

BILBOKO EUSKALZALEEN AGURRA

Uri langille onetako seme leyala zan Mogel euskaltzale trebearen izena gogoratzeko batu gara egunokaz Eibarren, Euskalerriko euskaltzale asko; orain urte batzuek dirala Bilbo'n, Azkue andiarena; aurtengo Epaillean Gazteizen, Aita Olabide'rena, ta oraintsu oindiño Bedoña'n, Loramendi olerkari samur-samurrarena gogoratzeko batu giñian legez.

Nire aurretik itz egin daben euskaltzale aipatuak, egoki, sakon eta jakingarri aitatu deuskuez Mogel idazlearen ariketa ta bere bizitzeari dagokiozan zertzelada ta gora-beera guztiak. Ederto ekarri ditue jaun orrek gure adimenetara eibartar ospatsu eta

azkar aren irakaspenak, eta berak eginda itxi euskuzan euskal lanak, gure izkuntzeari geroko urteetan ainbeste ta ainbeste mesede egin deutesenak.

Au dala ta, eztagokit gaur niri emen Mogel andiari, ta ezta ta beronen lan eta ariketari buruz ezertxo be esaterik. Gaiñera, nire aurretik itz egin daben jaun orreik, nik esan neikeana baiño askozaz geiago ta geiago esan eta irakatsi deuskue; enaz ba ni gai, orreri buruz beste ezer esateko.

Bilbo'ko euskaltzaleen agurra ta abotsa ekarri nai dot nik gaur, biltzar nagusi onetara; uri andi aretako euskaldun asko ta askoren iritziak eta asmoak agertu nai deutesuedaz; eztaikit ordea, nire arazo au ondo bete al izango dodan ala ez, alegiñak egingo ditut beintzat artez eta ondo egiteko.

Euskaldunen berbete zaarra galduaz-galduaz doala ta, ainbat iritzi irakurten ditugu aspaldion, bai etxe barrukoak, eta baita kanpokoak be, galbide oneri esi gogor bat ipinteko zer egin bear litzaken eskatzen edo azaltzen. Onen gaiñean, edo orain esaten dogun legez, oneri buruz, zerbait esateko gogoak geunkazan aspaldian; baiña gaur arte eztozu bitartetxo bat izan onetarako. Or doa ba gure iritzi garbi-garbia.

Emeretzigarren gizaldiak, bere azken arnasak bai emongo, ez emongo ziarduala, emen Bilbo'n berton, «Juegos Florales» izeneko literaturadun jai batzuek egin ziran, eta jai orretan, bilbotar ospatsu eta benetan jakintsua zan gizon andi baten abots zorrotz-zorrotzak, geure euskera zaarrari entierua egin bear geuntsala agindu euskun ozenki euskaldun guztieri.

Gure antziñako izkuntza au, seaskan, amaren laztan artean ikasiriko berbete zoragarri au, etzala gauza espirituari jagokozan gai sakon-sakonak bear diran legez azaltzeko, eta beraz, negarrak eta erostak alde batera itxita, geronek il bear genduela geuregeurea dan mintzoa, eta beronen orde, Castilla'ko erdera aberatsa artu ta erabilli. Au izan zan, gitxi bat gora-beera, jaun jakintsu arek jardun aretan emon euskun kontsejua.

Baiña, auxe ber-bera esaten eben amaika eta amabigarren gizaldietako jakitunak be, Castilla'ko izkuntza orreri buruz; etzala gauza kulturadun gaiak egoki adiarazteko, orretarako latin berbetea zala egokiena eta abar. Egia zan, Castilla'ko erderearen errian erabilli arren, idatzi latinez egiten zan orduko denpora aretan. Eta, nun gelditu ziran gero jakintsu areen iritziok? Castilla'ko izkuntza ori, sendotu, gogortu, zabaldu eta edozein arazotarako gaitu egin zan geroko gizaldietan, gaur dakusgun egoera ederrera eldu arte, jakintsu guztien iritziak guzurtauta gelditurik.

Zer jazo zan an? Beste gertakari batzuen artean, erri batek bere berbeteari zor deutsan lotsea eta begirunea, ederto, guztiz ederto gorde egin zirala, eta amairugarren gizaldian Castilla-León'go errege Fernando irugarrenak (Fernando el Santo zertizanak) eta onen urrengo gero, bere seme Alfonso amargarrenak (Alfonso el Sabio izenekoak) arabitarrek eukezan grezitarren kulturadun idazlan guztiak edo geienak, Toledo'n bertan, Castilla'ko erderara itzuliz, idazle askok eta askok errege bi onen bideeri jarraituz, eta onen ondoren gañera, erria bera izkuntza ori egiten bene-benetan sayatuz, gizaldi bi edo iru geroago, len ezetarako gauza etzan berbetea, munduan aurrenetarikoa izaten etorri zan.

Eta onenbestez, gatozan orain barriro gure arira. Len aitatu dogun bilbotar ospatsu eta jakintsu andi aren iritzien kontra jagi dira gaur, munduko izkuntzalaririk geienak eta aipatuena. Lurbiran izan leiteken bitxirik baliosoena dogula guk Euskalerrian esaten deuskue abo betean izkuntzalaririk; ezaigula ezegaitik be gure izkuntza eder au galdu, eurak be alegin guzti-guztiak egingo dituela orretarako ta.

Baiña alan eta guzti be, gure izkuntza leizara doa. Auxe da gaur gure korapillorik andiena eta matasarik latzena, bai eta gure ardurarik beñien-beñiena be. Nola askatu korapillo estu eta larri au? Ona gure iritzi apal-apala arazo onetan:

Gure berbetea eskoletako ateetatik barrurantz egiten ikusten eztogun bitartean, eztogu gure ustez gauza andi-andirik lortu al izango. Eta eskoletatik diñogunean, ez uste gero ume-eskolak bakarrik aitatu nai ditugula, ez; eskoletatik diñogunean, malla guztietako eskolak aitatu nai ditugu, eta eskola orreen ateak zabaldu bear jakozala geure euskereari esan nai dogu.

Euskerea eskoletako ateetatik sartzea, ezta baiña jakitunen lana, ez; ori legegilleak emon bear dauan agindua da, eta legegilleak ezta agindu ori emongo, biotz barrenean osoro sarturik daukan zalantza bat, kezka bat, bildur izugarri bat beti-betiko atara arte. Ia ba, gareanon artean, legegilleari, zalantza ori, kezka ori, bildur izugarri ori zelan edo alan lenbaitlen ataraten deutzagun.

Estaduko eskoletan izkuntza bat baiña geiago erabili ezker, Estaduko batasuna makaldu edo ausi egingo litzakela uste dau bete-betean gaur legegilleak, eta au, argi ta garbi esan, ezta egia; or dagoz bestela Europa zabalean zenbait estadu, bi edo iru izkuntza batera euren eskoletan erabilten dituenak eta irakasten dabena, eta guk dakigularik beintzat, ezta eurotan erri-batasuna ezetan be makaldu, eta gitxiago galdu. Kezka orreik, zalantza orreik, bildur orreik, beste sasoi batzuetako kezka, zalantzak eta

bildurrak ziran; ezta gaur orretariko ardurarik inungo agintza-dunen adimenetan.

Eta izan be, gauza bat da batasuna eta beste bat bardintasuna. Bardintasuna baiño gauza itxusiagorik ezta. Dana bardin, dana itxura bateko, dana kolore bardiñaz egiña; ori baiño gauza gogaikarriagorik ba alda? Batasuna barriz, bauza ederra eta atsegiña da, guztiz alaia.

Gure gorputza dogu, jaunak, batasunaren eredurik bikaiñena, eta ikusten dozue gorputzeko atal bakoitzak bere ariketa berezian zelan diñarduan. Ezta biotza urdaillaren ariketan sartuko, ezta ta onek be, eztitu ezegaitik aren ariketa mugak igaroko, eta orretara beste atal guztiak be; bakoitza bere ariketa berezian ari da. Gure gorputzean eztago bardintasunik, dana da desbardiña; baiña orregaitik gora-beera ezta gorputzaren batasuna eteten, eta zeinbat eta atal bakoitzak bere zeregiña zintzoago bete, ainbat ohea izango da gorputzaren osasuna.

Au erakutsi bear jako argi ta garbi legegilleari, Euskalerriko eskoletako atea gure izkuntzeari ondo zabaldu degiozan, eta euskera berari dagokion tokian eta egoeran gelditu daiten.

Eskoletako atea euskereari zabaldu, baiña ezetariko kezka eta zalantza barik gero, maitasun osoz eta borondate beteagaz. Gure seme-alabak erriko eskoletan euskeraz ikastea eztoa gaiñera Castilla'ko erderearen kontra; biak erabilli leitekez, eta biak erabiltea ondo baiño obeto etorriko litzake guztiontzat, ba ume euskaldunak euren gurasoen izkuntzea, etxean entzuten daben berbeta gozoa, eskoletan ikasten asi daitezanean, erreztasun geiagogaz egingo dabe gero Castilla'koa be. Au leku askotan egiztatu dan arazoa da.

Legegillearen erabagi edo agindu au lortu arte, guk be, erri lagunak, kaletarrak batez be, egin geinke zerbait gure izkuntzearen jauspidea galarazoteko.

Eta azkenengo au gogoan ondo arturik, ona emen Bilbo'ko euskaltzaleak lenbaitlen egite bidera ekarteko asmoz euren gain artu nai daben zeregiña; beti be, gure aurretiko euskal arbasoak, Larramendi, Mendiburu, Mogel, Azkue, Lizardi, Loramendi, Bustintza ta beste euskal idazle guzti-guztien gomutaz, eurentzat gorazarrerik onena eta egokiena berau dala jakifnik.

«Resurrección María de Azkue» mintegia sortu nai dogu beren-beregi Bilbo'n, eta ona gaur, Mogel zanaren gorazarre egun andi onetan, gure langaiaren zertzeladak Euskalerriko euskaltzale guztien aurrera nola ekarten ditugun, eta bide batez emen gure artean ikusten ditugun Euskaltzaindi'ko jaun agurgarriak, alkar-

go edo mintegi au sortzeko euren baimena emon deiskuen, eskatzen dogularik.

Mintegi onen beren-beregiko asmoa eta lana, euskal izkuntzea bere jauspidetik atara eta Euskalerrian zear euskereaganako zaletasuna zabaltzea da.

Onetarako alegin guztiakaz lagunduko deutso Euskaltzaindia'ri, eta beronen babespean jarriko da, «Ekin eta Yarrain» elburua bere elburutzat arturik.

Azkie euskaltzale andiaren izena artzen dauan alkargo barri onek, iru sail onetan berezi nai dau bere lana ta ekiña:

Lenengo sailla, «euskerea irakatsi»; bigarrena, «euskerea irakurri», eta irugarrena, «euskerea belarrietaratu».

Ona lenengo saillari dagokiozan zeregiñak: euskeraz irakasteko liburuak egin, euskal ikastaldiak zabaldu eta irakasle onakaz zuzendu, euskerea ikaste-etxeetan sartu, batez be, fraille eta monjetan. Gaiñera bere ardurapeko arazoak beste onek be izango dira: Euskal eskolak gertatzea, umeentzako eskoletarako euskal irakaste bideak egitea, naiz norberarenak naiz beste izkuntzaren batetik aldatuak, erri txikietako ume euskaldunen artean, irakurri ta idazten sayatu daitezkan, sariak banantzea, gazteen artean euskal zaletasuna bizkortzeko, berbaldiak emotea eta abar.

Bigarren saillari dagokiozan lanak eta ekiñak onek dira: Egunkarietan euskerazko lanak argitaratu, orain argitaratzen diran aldizkariak zabaldu ta eurotan be aldiran lanik geienak agertu, ipuin, novela eta ostantzeko literaturadun liburuak argitaratu, eta ezagutzen diranak zabaldu. Euskal liburutegi bat sortu, berton al diran euskal libururik geien bildu, ta irakurri nai dituen lagunei egunero ordu batzuen egokitasuna emon. Liburu barrien egilleentzat urtean-urtean sariak agindu. «Euskal Egunak» izeneko jaiak antolatu, urte batean erri baten, urrengoan beste baten eta orrela, berton lanik ederrenak ondo saritu. Umeentzako T B O antzeko bat egin eta azken muga lez, euskal asterokoa, ta gero, egunerokoa **be sortu.**

Irugarren saillaren lanak ona: Teatru jaiak gertatu, bertsolarien txapelketak ugaritu, zinema, erradio ta ostantzeko barraiaketa guztietara euskerea eroan, al baldin bada telebisiñora be bai, ta itz baten esateko, euskaldunen belarrietatik erriko izkuntza alegiñez sartu, gure errikideak irakurteko alpertxoak dirala kontuan izanik.

Gure alegiñak gaiñera elburu batera jo bearko dabe, uri andietatik asi zala izkuntzea galtzen jakifiñik, ortik asi bearko dabela beronen gora-bideak be, ta onetarako, uri andietako lagunak, kaletarrak, erabilli bear izango dogula gure izkuntzea beti ta toki

guztietan. Orretara egiten baldin badogu, erri txikietako lagunak, nekazari-arrantzaleak, eztabe euskerea galduko; bestela bai.

Iñoiz Euskalerrian beste alkargo zabalagoren bat sortuko baldin balitz, ezkara gu azkenengoak izango alkargo orretan sartzeko, eta gure indar guzti-guztiak beroneri eskintzeko.

Izan be, lotsagarria da gure errian euskal izkuntzarekin jazozen dana; ona adibide bat:

Euskalerriko periodikuetan irakurten ditugu lantzean hein gure izkuntzeari zuzenduriko berba samur batzuek; goraipamen andiak eta txalo ugariak ikusten ditugu sarri Bilbo, Donostia, Gazteiz eta Iruñe'ko egunkarietan, «nuestra lengua vernácula», «el rico idioma de nuestros antepasados», «el venerable verbo de nuestro pueblo» eta onetariko itz eder-ederrak; baiña beti erderaz. Euskal jairen bat nunbaiten izaten baldin bada, beteten ditue euren orrialdeak jai orren barri emoten, eta askotan luze xamar, baiña beti erderaz. Eztogu esan nai ordea au txarto dagoanik, ez; au ondo dago, guztiz ondo gaiñera, baiña, eta barriro diñogu «baiña», zegaitik ez agertu lantzean bein baiño ezpada be, zeozer euskeraz egunkari orreitan? Zer dala ta ez emon leku periodikuri orren orrialdeetan gure mintzoari? Ain «nuestra» edo «nuestro» baldin bada, ezin leiteke ondo ulertu ori ez egitea.

Esan dogun guzti au aurrera eroan eta egite bidera ekarteko, iru erabagi-buru oneik artu bear gendukezala Biltzar onetan deritxagu.

Lenengoa: España'ko «Ministerio de Educación» edo eskoletako arduraduna izan leitekenari, eskakizun bat zuzendu; Euskalerriko aur-eskoletan euskereari nolabait sarpidea emoteko agindua argitaratu dagian. (Badakigu arazo onek bere buruasteak ekarriko leuskiguzana, irakaslerik eza leenbizikoa, baiña Bizkaian beintzat «Escuelas de Barriada» izena daroen eskoletan, irakasle geienak, euskaldunak dira, emakumezkoak beñipein, eta onek asi leitekez). Textoak egitea elitzake barriz ain gatxa izango. Datorren urterako edo gertatu geinkela asierea uste dogu.

Bigarrena: Euskalerriko egunkari guztien artezkariei euren periodikuen orrialdeetan egunero euskerazko lanen bat sartu dagiela eskatu.

Irugarrena: Gure uri andietako «Radio Emisora» guztieri egunero emisio txiki bat bada be, euskeraz emon dagiela erregutu.

Iru eskakizun oneik egitea izango litzake gure ustez, Bilbo'ko euskaltzale guztien ustez (euren izenean berba egiten dot eta),

Biltzar andi onetan artu geinken erabagirik beifien-beifiena, eta bide batez gure aurretiko euskaltzale guztieri opa gifneyen gorazarre-eskintzarik zindo-zindoena. Ekin eta Yarraí.

A. Irigoyen: Arruza-ren itzaldi au entzun ondoan itz batzuek esan nai ditut. Asmo oso ederrak, baiña ain zuzen ere aurrera eraman bear dira nolobait eta ori izango da zaillena, zeren-eta sendo ekin bearko zaion. Itz egitea bakarrik ezta naikoa, bear da sendo ekin eta gaiñera buruz.

Onekin bukatuko ditugu atzo eta gaur emen izan ditugun itzal-diak. Ainbat jente eta ainbat izlari izan dira emen, itzaldi oso ederrak entzun ditugu eta Arruza jaunaren gaiari dagokiona batez ere da Lafitte-k emen atzo aipatu zuena. Ain zuzen ere Lafitte-k an eskoletan egin dutena esan zigun. Eta dirudianez, frutua ikusten baita, naikoa burutsu jokatu dute. Lafitte-k zionez eskoletan euskera maite eztutenak ere nolobait ontzat artu dute lan poxi bat egitea eta ori lortu dute alako diplomazia sendo batekin, beintzat alde jartzen ezpaldin badira ere kontra jarri ez ditezen lortu dute. Ortan, uste det, Arruza jaunak ondo esan duela lenbizi esan duena, legegillearena, baiña egintzetara joan bear degu eta orduan erakutsi bearko da abildadea. Bestalde atzo Mitxelena jaunak ere esan zigun emen nola gaur egunean eskola kontuan ifioiz egin ez-tana egiten ari dala norbait edo norbaitzuk. Eta nolobait ori indartu, geroago ta geliago indartu bear dala, gero legea ere sortu aal izan dedin, zeren-eta ezin eskatu diteke lege bat ezer ezpaldin badago, asmo uts batekin bakarrik. Asmo orrek atzetik izan bear du benetako bizia, eta benetako gauza bat izan bear du, legea emana izan dedin. Legea etortzen da egintzen atzetik. Aurretik ere etorri diteke, baiña arriskua izaten da gero egintzak legearen bidera makurtu ez ditezen, naiz-eta legea ematen duenak borondate osoa izan lortu nai dana lortu dedin. Eta ortan uste det Lafitte jaunak emen eman zigun ikasbidea oso jakingarria dala, eta beste alderdi batetik, ain zuzen ere, ori da guztiok daukagun ametsa, ortan gabiltza beti. Beraz, bideak billatu bear ditugu, alegiñak egin diplomazia aundi batez, iñor mindu gabe. Ori izaten da kontua askotan, gauzak nola esaten diran balio izaten dute edo ez etorkizun luze on bat lortzeko. Gauzak lenbiziko momentuan gaizki zuzentzen baldin badira, gero askotan egoten dira urteak eta urteak gaizki zuzenduak, eta ezin zuzendurik ibiltzen gera. Beraz, uste det emen jokatu bear dala buru askorekin eta ez arinki. Gaiñerakoan asmo.k izatea ona da, baiña asmoei gorputza eman bear zaie nolobait. Eta ori uste det denboraren buruan lortuko dala. Emen

badirudi guztiok euskera gauza nagusi bat bezela jartzeko asmo-tan gerala, eta, euskera badirudi guztion batasunerako gauza egokia izango dala. Euskerak euskaldun guztiak batu ditzala eta ez bereizi. Euskera, beste gauza batzuetan berdin pentsatzen ezpaldin badegu ere, euskera izan dedilla lokarria, guztiok lotuko gaituan lokarria. Euskaldunak izan dezagula izkuntzaren bidez batasun aundi bat. Eta ori da nik Arruza jaunari esango niokeana.

Eta, onela bukatuko ditugu atzo eta gaurko batzarrak. Emen egin diran itzaldi guztiak eta jardunak, oi danez, argitaratu egingo dira. Jardunak itzaldi gertatuen ostean jarririk izaten dira, noski, bizigarririk onenak, an agertzen diralako gauzak bizi bizirik, eta argibide aundiak izaten dira itzaldientzat. Eta Euskera-n argitaratuko ditugu.

Batzar auek batasuna lortzeko ere, izkuntzaren batasuna, uste det oso egokiak dirala, alkar ezagutzen degulako. Emen euskalki askotako jenteak itz egiten du, eta nastutzen geran ezkerero, ez laboratorio baten egiten degun gauza bezela, baizik alkarrekin izketan, bizi bizian, batasun biderako oso egokia dala deritzat, eta olako batzarrak, au da egin dan irugarrena, mesede aundia ekarriko dutela orretatik bakarrik, alkar arpegi arpegi ikustetik eta alkarrekin itz egitetik.

Bertsolariak ere batasun kontuan gauza ederra egin dezakete eta egin dute orainarte. Bertsozaleak bertsolaririk onenen bertsoak buruz ikasten ditu bertso-paperetatik, eta naiz-eta euskalkiz berdiñiak ez izan kutsatu egiten da beste forma batzuekin, buruz ikasten dituzte eta kutsatu egiten dira. Eta naiz-eta norberak bere euskalkiko joera igarri gabe atera Bizkaian ikusten degu nola Gipuzkoako forma asko erabiltzen dituzten ikasiak, eguneroko izketan erabiltzen eztituztenak, baiña erabilliezagatik oso ongi ulertzen dituztenak. Aurten guztiok dakizute Bizkaian egin degula Bizkaiko bertsolarien txapelketa eta Gipuzkoan ere biar izango degu txapelketa nagusia. Badago asmo bat, Nafarroan ere egin nai dute datorren urtean ango txapelketa, badago asmo bat Euskalerra osoko bertsolariak alkarrekin nastutzekoa. Mugaz bestaldetik ere badaude bertsolariak, aurten ere izan dituzte zenbait saiaketa, igaz ere bai, eta an ere ari dira, eta guztiak urte batzuetan alkarrekin nastutzen baldin badira euskeraren batasunerako gauza egokia izango da, alkarrekin nasturik kutsatu egingo diralako apur bat, eta kutsatzen baldin badira zenbait gauza ikasi eta ulertu egingo dituzte izketan erabiltzen ezpaldin badituzte ere oraingoz. Lenbiziko aldian akaso ezin izango da lapurtar bat bizkaitar batekin teman jarri, baiña billatu diteke modua teman jarri gabe

ere bertsoak kantatu ditzaten guztiak entzuteko moduan. Eta bertsolariak ez dira laboratoriorio batean asmatutako gauza bat, da gauza bat benetako bizia daukana, eta nastutze orretatik, benetako bizitzako nastutze orretatik etorri diteke batasuna, laboratoriorioko zeretatik baiño geiago. Guk laboratoriorioan egin bear gendukeana da ezagutu benetako zer ori nola dan, eta zuzendu, ezagupidearen zentzunez jokaturik, batasun ori albait errezen egin dedin. Baiña zuzendu, ez asmatu. Batasunaren aldetik, len ere esan det, batzarrok ere mesedegarriak dira.

Batzar auen inguruan, eibartarrei eskerrak, zenbait jai eta euskal festa gertatu dira, ez bakarrik emen biltzen geran minoria onentzat, baita erriko jente guztiarentzat ere. Atzo Amaya Teatroan Elgoibarko teatrogilleak oso ongi eta biziki eman ziguten Garitaonaindia zanaren obra eder bat, Eibarko koralekoak ere aritu ziran, bakarriketa bat egin zuen beste batek oso ederra, eta jenteari barre asko eragin ziona, eta bertsolariak ere kantatu zuten, gipuzkoarrak eta bizkaitarrak: Basarri ta Uztapide eta Embeita ta Azpillaga. Gaur ere badaude Amaya Teatroan beste zenbait gauza. Gaur arratsaldean aurren esamiña batzuek egingo dira. Beko plazan, Ayuntamentuaren aurrean jarri dituzte toki batzuek esamiñiak bertan egiteko Eibar eta Eibar inguruko aurrei. Biar goizean amaiketean, programak jartzen duenez, zenbait aritu ondoren, aurrekua, dantzariak, txistulariak, sariak emango zaizkie aur oiei, eta arratsaldean Gipuzkoako bertsolarien txapelketa nagusia izango da. Diot, bada, batzar auen inguruan, erriko jentearentzat, maioriarentzat ere, ainbat gauza prestatu dirala.

Olako batzarrak, aurrerantzean ere segitu bear ditugu egiten, zentzunez eta alkarren iritziak eta esanbearrak adituz, eta gero argitaratuz. Eta uste det asmo au aurrera eramaten baldin badegu bear dan bezela, aurrerapide aundiak egingo ditugula. Eta onekin bukatzen det.

A. Irigoyen: Orain, ordu batetan Club Deportivo-an erretratu-erakusketa bati asiera emango zaio, eta ikusten joan nai duena joan diteke. Orrela, ara joanik ospea emango zaio.

(Aurreko **Euskera**-n (IV-1959, p. 257) argitaratu genduan Biltzar onen berri ta baita Gipuzkoako bertsolarien txapelketa nagusiaren berri. Praga-tik berandu, Biltzarrak bukatuta gero etorri zan agurrezko karta ere, Norbert Tauer-ena, argitaratu genduan. Bertsolari nagusiari Gipuzkoako Diputazioaren izenean makilla ematera Vicente Izagirre Zarauzko Alkate jauna izan zan).

Euskal Kulturaren Alde-k izkribu bat bialdu zuen Biltzarrera. Bañia astiezagatik etzan irakurri. Emen ematen degu beste lan eta jardun guztiekin batera:

EUSKALTZAINDIK EIBAR'EN ATONDUTAKO BATZARRARI Euskerari buruzko asmoak

Euskera salbatzeko guziok dugun kexutasunez batzar ortara idazki au zuzentzea erabaki dugu, geron artean darabilzkgun asmo ta kezka batzuek agertu naiean eta ontzat artuak izango diralakoan.

Guziok bat geran euskerarenganako maitasunean ari izan bear dugu beti, maitasun orrek emango baitigu gure izkuntza zaintzeko bear dugun argia, baita kemena ere.

Maitasun ortan bat generala diogu, orrela dalako ta orrelaxe izan bear duelako, batasun orrek ematen digun pozez. Jarduketan, ostera, ezin batasunik izan; guziongan, ala bearrez, buru bezenbat aburu sortzea dugu bidezko. Auzia, beraz, gure aburu oiek alkartzeko alegiñiak egitea dugu; orixe izango genduke onena; eta alkartze osoa zailla bada, gutxienez alkarrenganuntz urbildu.

Gauza aunitz egin ditezke, eiki, gure izkera gaxo onen alde, ta onezkero amaika ezagutu ditugu elburu ortaz aurrera eraman izan diranak. Lan guztiak ditugu onuragarri, bakoitza bere mailan noski; eta lan guzti oiek beren laguntza egiazki eman dute.

Ala ere, euskera salbatzeko ta gure arazo au aurreruntz eramateko, ez lan oietako bakoitza, ez eta ere guztien artean egin dakoak, ez dira aski izan, nai zana burutzeko. Euskera gero ta atzerago dijoakigu; edozein toki edo errira so egin ezkeru, nunai galtzea baño ez da ikusten.

Orain arte egin diran lanak eta antolatu diran erakundeak, iñolaz ere geldierazi gabe, iñundik ere ezeztatzeko, aurreruntz jo bear dute, beren frutu onak eten gabe ematen jarrai ditzaten. Bañia beste zerbait billatu bear dugula uste dugu, ta bear dugun beste ori zein dan edo zein izan ditekcan azaltzea izango da idazki onen mamia.

Geron ustez, eta ontan ere bat geralakoan egon gaitezke, gure izkuntzak aurrera jo dezan, beste kultura-mintzairak eraman duten bidea bera artu bear du erabat; eta gure Erriak, arlo onezaz, beste Erri guztiak bezela jokatu bear luke.

Makiña bat bide Erri guztietan, beren izkuntza ta beren kultura zaindu ta indartzeko darabilzkitenak! Bañia, ainbeste izanarren, bat dute orok beste bide guztien oñarria: Irakaskintza. Orra or bide bearra eta egokiena.